

Coepelorganisatie supermarkten CBL zegt bij nieuwe mkz-uitbraak producten van gevaccineerde dieren gewoon af te nemen

Wel vaccineren, niet ruimen

Het massaal ruimen van dieren leverde tijdens de mkz-crisis in 2001 veel protest op. Wel vaccineren, maar niet ruimen is het beleid bij een eventuele volgende uitbraak. Hoe zit het met de afzet van producten van gevaccineerde dieren?

tekst Inge van Drie

Vier jaar geleden was het nog raak in Groot-Brittannië. Van recenter datum zijn uitbraken van mond-en-klauwzeer in Japan, Zuid-Korea, Zuid-Afrika en, dichterbij huis, in Turkije en Bulgarije. Na de uitbraak in dat laatste land begin 2011 liet land- en tuinbouworganisatie LTO een waarschuwing uitgaan voor het risico van verspreiding van mkz. 'Het eerste EU-land is nu getroffen en de veeziekte staat op de stoep van alle EU-landen', zei Toon van Hoof, portefeuillehouder Diergezondheid van LTO Nederland. 'We willen een signaal geven aan mensen om risico van verspreiding zo klein mogelijk te houden. Een paar vuile laarzen of een stukje vlees meenemen kan hier tot rampzalige gevolgen leiden.'

Of zo'n waarschuwing genoeg is om de ziekte buiten de deur te houden? Uiteindelijk niet, denkt Van Hoof. 'We krijgen absoluut ooit weer een uitbraak van mond-en-klauwzeer in Nederland.'

Tot die tijd zijn alle inspanningen erop gericht om insleep te vermijden. De ontwikkelingen binnen Europa en daarbuiten worden daarom continu in de gaten gehouden, meldt Van Hoof. 'We kunnen op die manier snel reageren als er iets aan de hand is. Bijvoorbeeld door direct geen zaken meer te doen met een land waar een uitbraak is of door te waarschuwen om extra op te letten met vervoer.'

Vaccinatie voor het leven

De mkz-crisis in 2001 was de aanleiding om de toentertijd gevolgde strategie nog eens kritisch tegen het licht te houden. Vooral het

massale ruimen stuitte op grote maatschappelijke weerstand. Wat is er veranderd sindsdien, ofwel wat gebeurt er nu als er in Nederland weer mkz zou uitbreken? Het draaiboek mond-en-klauwzeer staat in zijn geheel op de site van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Woordvoerder Coen Gelinck vat het kort samen. 'Eerst komt er in heel Nederland een standstill, een totaal vervoersverbod, van 72 uur. In die tijd wordt het besmette bedrijf geruimd, evenals contactbedrijven én bedrijven in een cirkel van één kilometer rondom het besmette bedrijf. Daarna gaan we vaccineren.'

Daarbij past enige nuancering. Op het moment van een uitbraak adviseert een deskundigengroep het ministerie over de vraag of en in welk gebied er gevaccineerd wordt. In principe vindt vaccinatie plaats in een cirkel van twee kilometer rondom een besmet bedrijf.

Een van de uitgangspunten in het draaiboek is dat er bij de bestrijding van mkz zo min mogelijk gezonde dieren worden gedood en vernietigd. Anders dan in 2001 is er daarom gekozen voor beschermende vaccinatie, ofwel vaccinatie voor het leven. Met andere woorden: de dieren worden na de vaccinatie niet geruimd, maar blijven in leven. Het ministerie volgt daarmee de maatschappelijke wens om dieren in leven te laten.

Afzet gevaccineerde dieren

Van belang bij dit vaccinatiebeleid is wel dat veehouders het vlees en de melk van hun gevaccineerde dieren kwijt kunnen. Hoe zit dat? 'De gevaccineerde dieren en

In 2001 hingen er in Nijbroek rouwlinten om de bomen vanwege de uitbraak van mkz

hun producten moeten gewoon afgenomen, verwerkt en betaald worden', zegt Toon van Hoof. 'Het moet niet zo zijn dat de individuele veehouder daarvoor opdraait.'

Formeel is er binnen Europa geen beperking voor de afzet van producten van gevaccineerde dieren, stelt Van Hoof van LTO. Van Hoof verwijst naar het convenant Diergezondheidsfonds dat het ministerie en de productschappen eind 2009 met vijf jaar hebben verlengd. In dat convenant zijn afspraken vastgelegd over wie welke kosten draagt bij de uitbraak van een besmettelijke dierziekte. Het convenant besteedt in een van de paragrafen aandacht aan de afzet van pro-

ducten van gevaccineerde dieren. Een normale afzet moet wel mogelijk zijn, stelt het convenant. In de eerste helft van 2010 zouden daar afspraken over gemaakt worden. Inmiddels is het een jaar later en staan er nog geen afspraken op papier. 'Onze doelstelling is de afzet te regelen, maar het is bijna onmogelijk om er concreet iets over af te spreken. Niemand weet precies hoe dat moet', vertelt woordvoerder Pascale de Ruyter van het productschap PVE. 'We zijn afhankelijk van marktpartijen.'

De Ruyter verwacht niet dat er op korte termijn afspraken gemaakt worden. 'Maar we blijven in gesprek en houden het onderwerp op de agenda. Wat we wel doen, is kijken of we een vergoeding kunnen geven voor het vaccineren, zodat veehouders eerder bereid zijn te gaan vaccineren. We kijken ook of we binnen de ketenpartijen kunnen regelen dat de producten in ieder geval in Nederland afgezet kunnen worden.'

De vertraging van de uitwerking van het convenant wat betreft afzet hoeft volgens Van Hoof geen punt te zijn als er nu

mkz zou uitbreken. 'Ik ga ervan uit dat er dan gehandeld wordt in de geest van waar we over gesproken hebben. Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel heeft tijdens het overleg over het Diergezondheidsfonds in een brief aangegeven producten van gevaccineerde dieren op een normale manier af te nemen en in het schap te leggen.'

Ook overheidswoordvoerder Gelinck verwijst naar het CBL, de coepelorganisatie van supermarkten, voor vragen over de afzet van producten van gevaccineerde dieren. 'Of consumenten dat vlees willen kopen, is aan de consument zelf. We kunnen het ze niet verplichten. Het zou best kunnen dat ze sowieso minder vlees gaan eten bij een mkz-uitbraak. De overheid kan daar weinig aan doen, dat valt onder het ondernemersrisico.'

Voedselveiligheid geen issue

Desgevraagd geeft Marc Jansen, directeur consumentenzaken en kwaliteit van CBL, aan geen enkel bezwaar te zien in het afnemen van producten van gevaccineerde dieren. 'We nemen ze ge-

woon af. Dat is niet anders dan bij andere producten. We behandelen ze op precies dezelfde manier; voedselveiligheid is geen issue. Die producten zijn volkomen veilig.'

Jansen snapt de onrust over de afzet van producten van gevaccineerde dieren niet. 'We zeggen al jaren dat we deze producten afnemen, maar op de een of andere manier gelooft de sector ons niet.'

De agrarische sector zou er alles aan moeten doen om duidelijk te maken dat producten van gevaccineerde dieren volkomen veilig zijn, vindt Jansen. 'En leg ook uit waarom je vaccineert. Daar heeft de consument heus wel begrip voor.'

De CBL-directeur heeft ook nagedacht over de manier waarop de producten in het schap zouden moeten liggen. 'In ieder geval niet met een rood kruis erop, dan weet je zeker dat de consument ze links laat liggen. Ik zou er voor pleiten dat de consument niet kan zien of het gaat om producten van gevaccineerde dieren. Want er is toch niks mis met die producten?'

